

Rapportage Aanvullend soortenonderzoek

Korenweg 33 te Silvolde
P07010

Versie: 1.0

Colofon		
Titel	Rapportage Aanvullend soortenonderzoek	
	Korenweg 33 te Silvolde	
Projectcode	P07010	
Versie	1.0	
Datum	22-10-2024	
Opdrachtgever	Pro ruimte B.V. Modelleur 4 5171 SL Kaatsheuvel	
Uitvoerder		
	GRAS Advies bv	
	Bedrijvenpark Twente 412	Huismanstraat 6
	7602 KM Almelo	6851 GT Huissen
Email	ecologie@grasadvies.nl	
Website	https://grasadvies.nl/	
Telefoon	074 2020258	

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding	4
2 Gebiedskenmerken en beoogde ontwikkeling	6
2.1 Gebiedsbeschrijving	6
2.2 Beoogde ontwikkeling	9
3 Wettelijk kader	11
3.1 Beschermde gebieden (artikel 2.44, lid 5 Ow):	11
3.2 Houtopstanden (artikel 11.111 Bal).....	12
3.3 Beschermde soorten	12
3.3.1 Vogelrichtlijn soorten (artikel 11.37 Bal).....	12
3.3.2 Habitatrichtlijn soorten (artikel 11.46 Bal)	12
3.3.3 Overige soorten (artikel 11.54 Bal)	13
3.4 Invulling van de zorgplicht	13
4 Onderzoeksmethodiek	14
4.1 Algemene onderzoeksmethode	14
4.2 Soortspecifieke onderzoeksmethoden	15
5 Habitatgeschiktheidsbeoordeling	21
5.1 Verbinding	22
5.2 Winterhabitat	22
5.3 Foerageergebied	22
5.4 Verblijfplaatsen	23
5.5 Conclusie	24
6 Resultaten	25
6.1 Kleine marterachtigen	25
6.2 Steenmarter	26
6.3 Vleermuizen	26
6.4 Huismus.....	29
6.5 Gierzwaluw.....	29
6.6 Hazelworm	29
6.7 Overige waarnemingen	30
7 Conclusies	31
Bronnen	33

Samenvatting

De initiatiefnemer is voornemens om aan de Korenweg 33 te Silvolde twintig nieuwe woningen te realiseren. Hierbij wordt de huidige bebouwing gesloopt en beplanting weggehaald, vervolgens worden nieuwe woningen gebouwd.

Om in het kader van ruimtelijke ontwikkeling te voldoen aan de Omgevingswet, heeft GRAS Advies op verzoek van Pro Ruimte een aanvullend soortenonderzoek uitgevoerd op bovengenoemde locatie. Dit aanvullend onderzoek vloeit voort uit de resultaten van een eerder uitgevoerd verkennend onderzoek (quickscan) flora en fauna (GRAS Advies, 2024). Het geeft uitsluitsel over de mogelijke aanwezigheid van de wettelijk beschermde vleermuizen, gierzwaluw, huismus, kleine marterachtigen en steenmarter en hun essentiële habitatfuncties in het projectgebied. Het beoordeelt of deze soorten en hun functioneel leefgebied negatieve effecten ondervinden van de beoogde ingreep en of verbodsbepalingen mogelijk worden overtreden.

Met deze kennis is onderbouwd of de beoogde ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is of dat mogelijk een omgevingsvergunning of andere maatregelen en/of vervolgstappen noodzakelijk zijn.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen zijn als volgt:

- 1 De aanwezigheid van essentiële habitatfuncties van de volgende soorten is vastgesteld. Deze soorten zijn Nationaal beschermd en/of vallen onder de Habitatrichtlijn.
 - Wezel (verblijfplaatsen en functioneel leefgebied)
 - Steenmarter (functioneel leefgebied)
 - Gewone dwergvleermuis (paarverblijfplaats)

Omgevingsvergunning

Gezien de resultaten van dit aanvullend soortenonderzoek en de verbodsbepalingen van de Omgevingswet, geldt voor de bovenstaande soorten een **vergunningsplicht**:

De provincie kan enkel een vergunning op verbodsbepalingen verlenen indien wettelijk belang, alternatieven en mitigerende en compenserende maatregelen worden onderbouwd.

- 2 De aanwezigheid van huismussen, gierzwaluwen en hazelwormen kan redelijkerwijs worden uitgesloten.
- 3 De aanwezigheid van de haas, bosmuis en dwergspitsmuis zijn eveneens aangetoond. Echter geldt voor deze soorten door een vrijstelling op de vergunningsplicht voor de soort of door het ontbreken van negatieve effecten op essentiële habitatfuncties, **geen vergunningsplicht**.
- 4 Het projectgebied maakt mogelijk deel uit van het leefgebied voor diverse (zang)vogels (GRAS Advies, 2024). Nesten van broedvogels mogen niet worden verstoord. Verstoring wordt voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, maatregelen te nemen zodat nesten geen hinder ondervinden, of een broedvogelinspectie en vrijgave te laten plaatsvinden vóór aanvang van desbetreffende werkzaamheden.
- 5 De aannemer, maar ook alle medewerkers; als in iedereen, behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de fysieke leefomgeving, inclusief in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken of ongedaan maken en c) het achterwege laten van schadelijke handelingen voor de natuur.

1 Inleiding

In opdracht van Pro Ruimte heeft GRAS Advies een aanvullend soortenonderzoek Omgevingswet uitgevoerd op de Korenweg 33 te Silvolde. De initiatiefnemer is voornemens om hier twintig nieuwe woningen te realiseren waarbij bestaande bebouwing wordt gesloopt en beplanting weggehaald, vervolgens worden nieuwe woningen gebouwd.

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen verplicht de Omgevingswet te toetsen of aanwezige beschermde plant- en diersoorten geen negatieve effecten ondervinden van de beoogde ontwikkeling. Eerder uitgevoerd verkennend onderzoek (quickscan) naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna op de bovengenoemde locatie (GRAS Advies, 2024), kon de aanwezigheid van de volgende soorten niet uitsluiten:

- Vleermuizen
- Gierzwaluw
- Huismussen
- Kleine marterachtigen
- Steenmarter

Op basis hiervan is nader onderzoek naar deze soort(groepen) verricht. Dit aanvullende soortenonderzoek geeft uitsluitsel over de aanwezigheid of afwezigheid van bovengenoemde soort(groepen) en adviseert over de te nemen vervolgstappen. Het onderbouwt of de beoogde ruimtelijke ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is of dat mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden en een vergunningsaanvraag op basis van een flora- en fauna-activiteit en/of andere maatregelen noodzakelijk zijn.

Aanvullend soortenonderzoek is een uitgebreid en afgestemd soortgericht onderzoek. Het bestaat uit een bureaustudie en meerdere veldinventarisaties waarbij onderzoeksmethoden en richtlijnen uit erkende en soort specifieke kennisdocumenten en/of soortprotocollen worden toegepast. Met inachtneming van wettelijke kaders, de kenmerken van de beoogde ontwikkeling en de gerelateerde werkzaamheden wordt beoordeeld of aanwezige soorten, hun functioneel leefgebied en essentiële habitatfuncties negatieve effecten ondervinden van de beoogde ingreep.

Indien een vergunningsaanvraag of andere ecologische maatregelen en/of vervolgstappen noodzakelijk worden geacht, kan GRAS Advies adviseren en begeleiding bieden in het vervolgtraject.

Verspreidingsgegevens

In dit rapport is informatie verwerkt afkomstig uit de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF). Deze informatie mag (zolang de datavoorziening niet open en toegankelijk is) zonder toestemming van BIJ12 niet worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar worden gemaakt.

Indien relevant zal GRAS Advies verspreidingsgegevens die zijn verkregen door veldinventarisaties binnen en/of rondom het projectgebied na een periode van 2 jaar openbaar maken binnen de omgeving van de NDFF.

Dit rapport presenteert de uitkomsten van het aanvullend soortenonderzoek Omgevingswet en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen. Het is onlosmakelijk verbonden aan het verkennend onderzoek (quickscan) flora en fauna Korenweg 33, Silvolde (GRAS Advies, 2024). GRAS Advies adviseert, indien van toepassing, uitkomsten als verplichting vast te leggen voor de uitvoerende partij.

Gebiedskenmerken van het huidige projectgebied en een globale beschrijving van de beoogde ontwikkeling zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 beschrijft een beknopte samenvatting van het relevante wettelijk kader, gevolgd door de toegepaste onderzoeksmethodiek in hoofdstuk 4. De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in hoofdstuk 5. Hier worden alle relevante soorten beschreven die mogelijk voorkomen, inclusief het effect van de beoogde ontwikkeling op deze soorten en hun functionele leefgebied. De conclusies zijn opgenomen in hoofdstuk 6 waarin de belangrijkste resultaten, mogelijke maatregelen en vervolgstappen worden samengevat.

Reikwijdte en beperkingen

Dit aanvullend soortenonderzoek richt zich tot het in hoofdstuk 3 benoemd wettelijk kader. Informatie met betrekking tot gebiedsbescherming, houtopstanden en stikstof vallen buiten de scope van dit onderzoek.

De ecologen van GRAS Advies spannen zich maximaal in om onderzoek zo zorgvuldig mogelijk uit te voeren. Desondanks zal nooit een volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. GRAS Advies kan daarom geen aansprakelijkheid aanvaarden voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en/of fauna.

Momenteel bestaan er geen landelijke richtlijnen betreft de geldigheidsduur van aanvullende soortenonderzoeken. Desalniettemin kan bevoegd gezag hieraan een termijn koppelen en actuele gegevens vereisen. Doorgaans wordt een termijn van 3 jaar aanbevolen. GRAS Advies adviseert daarom de termijn van 3 jaar niet te overschrijden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling zoals beschreven in paragraaf 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en hun functioneel leefgebied leiden.

2 Gebiedskenmerken en beoogde ontwikkeling

2.1 Gebiedsbeschrijving

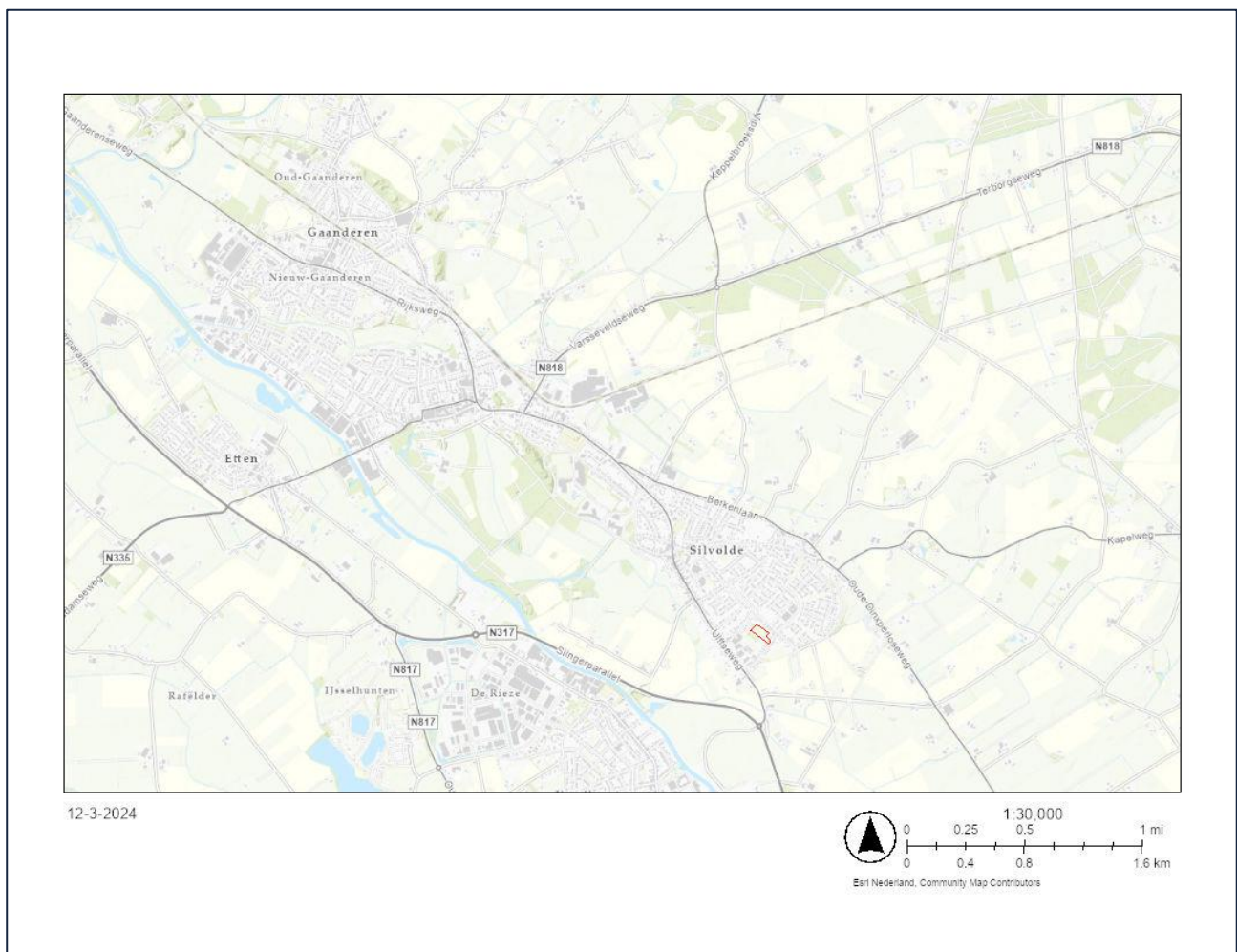
Gegevens

Adres: Korenweg 33
Plaats: Silvolde
Gemeente: Oude IJsselstreek
Provincie: Gelderland

Locatie en omgeving

Het projectgebied bevindt zich ten oosten van Doetinchem en Gaanderen, ten noorden van het projectgebied ligt de dorpskern van Silvolde. Ten zuiden van het projectgebied loopt de Oude IJssel en liggen landbouwgronden. Afbeelding 2.1 toont de ligging van het projectgebied.

In de omgeving van het projectgebied liggen woonwijken en landbouwgronden. Direct ten zuiden van het projectgebied ligt een bosschage of hakhoutbos met hoog opgaande bomen. Tussen het bosschage en projectgebied in ligt een kleine paardenweide.

Afbeelding 2.1: Ligging van het projectgebied (rood kader).

Terrein en kenmerken

De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 7500 m². Afbeelding 2.2 toont een luchtfoto van het projectgebied, inclusief begrenzing. Het terrein wordt bepaald door bebouwing, gazon, weiland en tuinbeplanting. Afbeelding 2.3 geeft een impressie van het projectgebied.

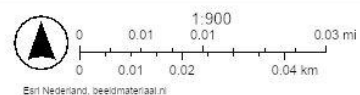
De bebouwing bestaat uit een oud boerderijpand, een kleine (geiten- of schapen) stal en een schuur. De bebouwing is gelegen in het zuidoostelijke gedeelte van het terrein, aangrenzend aan de Korenweg. In het oude boerderijpand zijn geen stootvoegen aanwezig. Echter zijn er wel kleine gaten en kieren zichtbaar (beschadigingen aan het gebouw en dak). Er is een kelder aanwezig met een bovengrondse ingang aan de zuidzijde van het pand. Deze is afgedekt met zowel een houten plaat als een net. Een ventilatie gat van het gebouw is dichtgemaakt met isolatiemateriaal. Het dak van de schuur is bedekt met golfplaten. De kieren en gaten van dit dak zijn veelal dichtgestopt met kranten. In de schuur zitten verder wel gaten (beschadigingen) en een aantal niet dichtgestopte kieren onder de golfplaten. De schuur is in gebruik als opslag. Aan de binnenkant van de schuur staan o.a. oude meubels.

De stal is klein en via meerdere deuren te betreden. De stal is verder opgedeeld in twee delen. In het deel van de stal dat aan de kant van de schuur zit, staat meubilair. In de stal zijn muizensoorten waargenomen. De andere kant van de stal is in gebruik als opslag. Boven op de stal bedekt een klimop (*Hedera helix*) het volledige dak. Het terrein is verder grotendeels vlak, alleen het noordwestelijk gedeelte ligt hoger dan de rest van het terrein. Aan de noordzijde van de boerderij ligt een oprijlaan. Aan de zuidzijde ligt een kleine tuin met enkele fruitbomen en struiken. De struiken aan de voorkant van het pand en de fruitbomen zijn redelijk onderhouden. De rest van de tuin is minder intensief onderhouden. Er liggen op meerdere plaatsen rommelige elementen, zoals stapels stenen, takkenhopen of houten pallets.

Het westelijke gedeelte van het projectgebied is een intensief beheerd weiland. Op het weiland groeien soorten als paarse dovenetel (*Lamium purpureum*), duizendblad (*Achillea millefolium*), Canadese fijnstraal (*Erigeron canadensis*) en grassen. Aan de achterzijde van het projectgebied (noordwesten) staat een dichte begroeiing van struiken, overwoekerd door bramen (*Rubus* sp.) en klimop.

18-3-2024

Afbeelding 2.2: Luchtfoto met begrenzing van het projectgebied (rood kader) en de huidige bebouwing (oranje kader).

Afbeelding 2.3: Impressie van het projectgebied.

2.2 Beoogde ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens om de bestaande bebouwing te slopen en nieuwe woningen te realiseren in het projectgebied (Afbeelding 2.4). Het is beoogd om in het projectgebied twintig nieuwe woningen te realiseren. Twee eengezinswoningen liggend aan de Korenweg, negen Seniorenwoningen en negen starterswoningen of eengezinswoningen. De exacte planning van de uitvoering is momenteel nog niet bekend.

Afbeelding 2.4: Impressie van de beoogde situatie, eengezinswoningen (rood omcirkeld), bejaardenwoningen (blauw omcirkeld) en starterswoningen/eengezinswoningen (geel omcirkeld). Bij de seniorenwoningen wordt beoogd twee woningen extra bij te voegen.

3 Wettelijk kader

Vanaf 1 januari 2024 is de omgevingswet van kracht. Deze wet ziet toe op de bescherming en benutting van de fysieke leefomgeving door middel van zorgplichten. Er is een algemene zorgplicht van kracht die te allen tijde geldig is voor iedereen.

De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de fysieke leefomgeving, inclusief in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. In de praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken of ongedaan maken en c) het achterwege laten van schadelijke handelingen voor de natuur.

Zorgplicht

In artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), is de zorgplicht voor alle in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Lid 1 van het artikel luidt als volgt:

1. “Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:

- a. “alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.”

Deze zorgplicht wordt nader geconcretiseerd omdat initiatiefnemers op grond van lid 2 verplicht zijn zich ervan dienen te vergewissen dat op de locatie van de beoogde ontwikkeling, geen in het wild levende dieren van beschermde soorten of hun belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats aanwezig zijn (Bron: BIJ12, 2024^a).

Daarnaast zijn speciale zorgplichten vastgesteld ter bescherming van gebieden, soorten, houtopstanden en landschapselementen. Wanneer speciale zorgplichten zijn vastgesteld, gaan deze voor de algemene zorgplicht. Speciale zorgplichten kunnen op meerdere niveaus uitgewerkt zijn en staan onder meer vastgelegd in programma's (Rijksniveau), waterschapverordeningen (waterschapniveau), omgevingsvisies en aanvullende provinciale verordeningen (provinciaal niveau) en omgevingsplannen (gemeentelijk niveau).

Invasieve exoten kunnen een bedreiging vormen voor inheemse planten en dieren. Indien schadelijke exoten in het projectgebied aanwezig zijn, dienen deze bestreden te worden. Het bestrijden van invasieve exoten valt onder de algemene zorgplicht. Er kunnen ook speciale zorgplichten met nadere bestrijdingsmethoden zijn uitgewerkt.

Onderzoekverplichting en omgevingsvergunningen

Er is een onderzoekverplichting ingesteld die de initiatiefnemer verplicht om te onderzoeken of er sprake kan zijn van schadelijke handelingen voor de natuur. Als er sprake is van schadelijke handelingen dient een vergunning aangevraagd te worden via het digitaal stelsel omgevingswet (DSO).

Als er meerdere vergunningen nodig zijn kan de initiatiefnemer ervoor kiezen deze vergunningen gezamenlijk aan te vragen of allemaal los van elkaar aan te vragen. Indien er meerdere vergunningen worden aangevraagd zal het laagste overheidsorgaan de aanvraag uit het DSO behandelen. Het overheidsorgaan dat de aanvraag ontvangt kan echter, met wederzijdse instemming, de beslisbevoegdheid overdragen aan een ander overheidsorgaan.

3.1 Beschermde gebieden (artikel 2.44, lid 5 Ow):

De bescherming van gebieden is onderverdeeld in drie categorieën: Natura-2000 gebieden, Nationaal Netwerk Nederland (NNN) en bijzondere natuurgebieden en landschappen.

Natura 2000

Voor activiteiten die effect hebben op beschermde gebieden dient een omgevingsvergunning N2000-activiteiten te worden aangevraagd.

NNN gebieden

Voor activiteiten die effect hebben op NNN-gebieden en niet passen binnen de huidige bestemming dient een omgevingsvergunning omgevingsplan-activiteit aangevraagd te worden.

Bijzondere natuurgebieden en landschappen

In de provinciale omgevingsvisies en verordeningen en in de gemeentelijke omgevingsplannen kunnen bijzondere natuurgebieden en landschappen zijn aangewezen. Een voorbeeld hier van zijn beschermde kleine landschapselementen van provincie Utrecht en Landgoed Overcingel in Assen dat is aangewezen als provinciaal natuurgebied.

3.2 Houtopstanden (artikel 11.111 Bal)

De bescherming van houtopstanden is onderverdeeld in twee categorieën: binnen de vastgestelde bebouwingscontour houtkap (dit valt onder de gemeente) of buiten de bebouwingscontour houtkap. Buiten de bebouwingscontour houtkap is een houtopstand beschermd als deze uit meer dan 1000m² (10 are) bestaat of uit een rijbeplanting van 21 bomen of meer. Voor beschermde houtopstanden geldt een meldingsplicht.

3.3 Beschermde soorten

De bescherming van soorten is verdeeld in drie categorieën: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en overige soorten. Voor activiteiten die effect hebben op beschermde soorten dient een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteiten te worden aangevraagd (art. 5.1 ow). De specifieke zorgplichten ten aanzien van deze beschermde soorten staat beschreven in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

3.3.1 Vogelrichtlijn soorten (artikel 11.37 Bal)

Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit de volgende schadelijke handelingen te verrichten:

- Artikel 11.37 lid 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt voor:
 - a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;
 - b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
 - c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
 - d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.
- Artikel 11.37 lid 2. Het verbod geldt niet, als:
 - a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of
 - b. de activiteit uitvoering geeft aan: 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
- Artikel 11.37 lid 3. Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

3.3.2 Habitatrichtlijn soorten (artikel 11.46 Bal)

Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit de volgende schadelijke handelingen te verrichten:

- Artikel 11.46 lid 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
 - b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;

- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
- Artikel 11.46 lid 2. Het verbod geldt niet als:
 - a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - b. de activiteit uitvoering geeft aan:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
- Artikel 11.46 lid 3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

3.3.3 Overige soorten (artikel 11.54 Bal)

Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit de volgende schadelijke handelingen te verrichten:

- Artikel 11.54 lid 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
 - a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
 - b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
 - c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.
- Artikel 11.54 lid 2. Het verbod geldt niet als:
 - a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
 - b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
 - c. de activiteit deel uitmaakt van:
 - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
 - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

Deze handelingen mogen alleen plaats vinden indien er geen mogelijke alternatieven zijn, indien er een dwingende reden is (wettelijk belang) en wanneer er passende maatregelen en voldoende compensatie wordt aangeboden voor de beschermde soort.

Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode kan een vrijstelling van de vergunningplicht gelden.

3.4 Invulling van de zorgplicht

Broedende vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd en er dient zorg gedragen te worden voor broedende vogels, zodat deze niet verstoord worden en geen (nadelig) effect ondervinden van de geplande werkzaamheden. Voor vogelsoorten die ieder jaar een nieuw nest bouwen geldt dat nesten beschermd zijn zolang de broedperiode van de soort duurt. Dit houdt in dat de nesten beschermd zijn vanaf de eerste aanzet van nestbouw, tot het moment dat het laatste jong het nest verlaten heeft.

4 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek wordt uitgevoerd om te beoordelen of de beoogde ruimtelijke ontwikkeling een mogelijk significant negatief effect heeft op (wettelijk) beschermde plant- en diersoorten. Hiervoor is het noodzakelijk om aanwezige soorten vast te stellen en locaties van habitatfuncties te bepalen. De door GRAS Advies gehanteerde algemene onderzoeksmethodiek (paragraaf 4.1) is globaal onder te verdelen in bureauonderzoek, veldonderzoek en analyse. De soortspecifieke onderzoeksmethoden staan beschreven in paragraaf 4.2.

4.1 Algemene onderzoeksmethode

Bureauonderzoek

Voor relevante datavisualisatie, projectinformatie en soorteninformatie is onder andere Rapportage Quickscan flora en fauna Korenweg 33, Silvolde, versie: 1.0 (GRAS Advies, 2024) geraadpleegd. Hierbij zijn gegevens overgenomen en aanvullende informatie verzameld over:

- locaties van habitatfuncties van mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- gebiedskenmerken en mogelijke huidige ruimtelijke en ecologische veranderingen;
- soortspecifieke verspreidingsgegevens (indien van toepassing) waaronder broedgegevens en verspreidingsatlassen;
- geschikte onderzoeklocaties.

Mogelijke aanwezigheid van soorten, locaties van soortspecifieke/gebonden gebiedsfuncties en de locaties waar de trefkans van de te onderzoeken soorten het hoogst zijn, worden hiermee bepaald. Aan de hand van deze gegevens zijn soortspecifieke onderzoeksmethoden vastgesteld en veldonderzoeken gepland

Veldonderzoek

Soortgerichte onderzoeken zijn in en rondom het projectgebied uitgevoerd. De door GRAS Advies gehanteerde veldonderzoeksmethodiek is (indien beschikbaar) conform aanbevolen methoden en richtlijnen, beschreven in erkende soortspecifieke kennisdocumenten en protocollen. Onderzoek vereist doorgaans meerdere veldbezoeken en onderzoeksperioden zijn veelal verbonden aan vaste perioden. GRAS Advies combineert waar mogelijk soortspecifiek onderzoek om zodoende veldbezoeken te beperken. In paragraaf 4.2 worden de soortspecifieke onderzoeksmethoden beschreven. Tabel 4.1 toont alle data en specificaties van veldbezoeken.

Tabel 4.1: Data en specificaties veldbezoeken.

Datum	Soort	Tijd-stip	Aantal onderzoekers	Weersomstandigheden	Reden veldbezoek / onderzoek
15-04-2024	Huismussen	09:43 - 10:43	2	11°C, wind ZW 3Bft, licht bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen
08-05-2024	Huismussen	09:05 - 10:09	1	14°C, wind N 2Bft, onbewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen
03-06-2024	Gierzwaluwen	20:10 - 22:30	1	16°C, wind NW 2Bft, bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen
17-06-2024	Gierzwaluwen & vleermuizen	20:15 – 00:15	2	15°C, wind NO 3Bft, licht bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen; kraam- en zomerverblijven
08-07-2024	Gierzwaluwen & vleermuizen	20:15 – 00:15	2	19°C, wind NO 1Bft, bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen; kraam- en zomerverblijven
09-07-2024	Vleermuizen	02:45 - 05:45	1	17°C, wind O 2Bft, licht bewolkt, droog.	Kraam- en zomerverblijven
18-07-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	11:00 – 13:00	1	23°C, wind Z 1Bft, licht bewolkt, droog.	Plaatsing wildcamera's en herpetofauna-platen
02-08-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	14:00 – 15:00	1	18°C, wind NW 2Bft, licht bewolkt, droog	Controle wildcamera's en herpetofauna-platen
15-08-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	10:00 – 11:00	1	22°C, wind ZW 2Bft, bewolkt, droog	Controle wildcamera's en herpetofauna-platen
16-08-2024	Vleermuizen	22:45 – 01:15	1	19°C, wind ZW 1Bft., bewolkt, droog	Paarverblijf

29-08-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	10:00 – 11:00	1	24°C, wind ZW 2Bft, onbewolkt, droog	Controle wildcamera's en herpetofauna-platen
06-09-2024	Vleermuizen	21:15 – 23:45	1	20°C, wind ZW 2Bft., bewolkt, droog	Paarverblijf
12-09-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	10:00 – 11:00	1	11°C, wind ZW 2Bft, onbewolkt, droog	Controle wildcamera's en herpetofauna-platen
30-09-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	14:00 – 15:00	1	10°C, wind ZO 2Bft, licht bewolkt, droog	Controle wildcamera's en herpetofauna-platen & weghalen materialen

Analyse

Na afronding van veldonderzoeken worden gegevens zoals velddata, waarnemingen en bevindingen verzameld. De analyse van deze gegevens bestaat uit:

- bepalen soort en aanwezigheid;
- bepalen locaties (essentiële) habitatfuncties;
- beoordelen kenmerken van beoogde ontwikkeling (zoals duur, periode, invloedsfeer);
- beoordelen effecten beoogde ontwikkeling op aanwezige soorten en habitatfuncties;
- bepalen mogelijke gevolgen, maatregelen en (wettelijke) vervolgstappen.

GRAS Advies is een ecologisch adviesbureau en voert verkennend veldonderzoek uit volgens geldende soort-protocollen. De deskundige ecologen van GRAS Advies zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

4.2 Soortspecifieke onderzoeksmethoden

Onderstaande beschrijft de gehanteerde soortspecifieke onderzoeksmethoden. Hoofdstuk 4, Tabel 4.1 geeft een overzicht van alle veldbezoeksspecificaties.

Kleine marterachtigen

De hermelijn (*Mustela erminea*), wezel (*Mustela nivalis*) en bunzing (*Mustela putorius*) komen in de meeste habitats voor, al hebben de hermelijn en bunzing een voorkeur voor vochtiger terrein. Ze zijn te vinden in open landschap, bossen, weilanden, rietlanden, houtwallen en akkers en prefereren kleinschalig (cultuur)landschap met takkenrillen, struweel, hagen, bosschages, rommelhopen en rommelschuren. Essentiële lijnvormige elementen dienen als rust- of verblijfplaats, voortplantingsplaats of als verbindingsroute tussen gebieden (BIJ12, 2024^b).

Uit verkennend onderzoek is gebleken dat er mogelijk verblijfplaatsen, foerageergebied en migratieroutes aanwezig zijn binnen het projectgebied.

Onderzoek naar kleine marterachtigen wordt uitgevoerd om de aanwezigheid van exemplaren, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of (essentieel) functioneel leefgebied (foerageergebied, verbindingsroutes) vast te stellen.

Voor deze soorten bestaat geen landelijk gestandaardiseerd onderzoeksprotocol. Sinds januari 2024 is het Kennisdocument Kleine marterachtigen van BIJ12 (2024) als handreiking hiervoor beschikbaar. Ondanks grotereels geaccepteerd zijn er provincies die gebruik maken van individueel opgestelde handreikingen.

Voor de provincie Gelderland wordt gebruik gemaakt van het *BIJ12 Kennisdocument Kleine marterachtigen* (BIJ12, 2024^b). Voor het onderzoek kan een keuze gemaakt worden tussen twee benaderingswijzen.

- Habitatbeoordeling (verkennend onderzoek)

Er wordt in kaart gebracht of het projectgebied (of een deel hiervan) geschikt is voor kleine marterachtigen.

- Verdiepend onderzoek

De aanwezigheid van kleine marterachtigen binnen het projectgebied wordt onderzocht. Het uitvoeren van een habitatbeoordeling voorafgaand aan het veldonderzoek is vereist.

Voor de provincie Gelderland wordt gebruik gemaakt van het *BIJ12 Kennisdocument Kleine marterachtigen (BIJ12, 2024^b)*. Voor het onderzoek kan een keuze gemaakt worden tussen twee benaderingswijzen.

- Habitatbeoordeling (verkenkend onderzoek)

Er wordt in kaart gebracht of het projectgebied (of een deel hiervan) geschikt is voor kleine marterachtigen.

- Verdiepend onderzoek

De aanwezigheid van kleine marterachtigen binnen het projectgebied wordt onderzocht. Het uitvoeren van een habitatbeoordeling voorafgaand aan het veldonderzoek is vereist.

Bij dit project is gekozen voor een verdiepend onderzoek. Voorafgaand aan de inzet van onderzoeksmateriaal is een habitatbeoordeling uitgevoerd. Met de habitatbeoordeling zijn de potentiële functies binnen het projectgebied en van het projectgebied in de omgeving in kaart gebracht. Afhankelijk van het resultaat van het habitatonderzoek is een passende methode opgesteld voor het aanvullend onderzoek met inzet van onderzoeksmateriaal.

De habitatbeoordeling van het projectgebied is met een bureauonderzoek en een veldbezoek onderzocht. Tijdens het bureauonderzoek is middels kaarten gekeken naar:

- ligging potentieel geschikte elementen en functies;
- ruimtelijke situatie;
- mogelijke verbindende functie van het terrein.

Het gebied binnen een straal van 10 kilometer van het projectgebied is binnen deze analyse meegenomen. Met behulp van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn bestaande waarnemingen van de afgelopen 10 jaar opgevraagd.

Tijdens het veldbezoek is het terrein onderzocht op geschiktheid voor:

- verblijf- en voortplantingsplaatsen;
- foerageergebieden;
- verbindingszones.

Hierbij wordt rekening gehouden met de verandering van het landschap door het jaar heen. Op een ecologische functiekaart worden potentieel geschikte aanwezige elementen en functies aangegeven. De uitkomsten van de habitatbeoordeling worden gebruikt bij het uitvoeren van het veldonderzoek.

Het verdiepend onderzoek bestaat uit de inzet van waarnemingsapparatuur- of materialen gedurende een onderzoeksperiode van minimaal 8 weken. De periode met de hoogste waarnemingskansen ligt tussen juni en half november (BIJ12, 2024^b). Voor de keuze van de onderzoeksmaterialen wordt gebruik gemaakt van de uitkomsten van de habitatbeoordeling. Potentieel aanwezig leefgebied van bunzing, wezel en/of hermelijn wordt hierbij in beeld gebracht.

Steenmarter

De steenmarter (*Martes foina*) is een nationaal beschermde soort die niet is vrijgesteld in de provincie Gelderland. De soort wordt gezien als een 'cultuurvolger' en dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtig habitat zoals steengroeven en gebouwen. De soort is te vinden in parklandschap maar vooral in de buurt van dorpen, boerderijen en zelfs grote steden. Oude schuren, heggen en geriefbosjes zijn erg geschikt. Essentieel is de aanwezigheid van groenstroken, heggen, bosjes en bermen waar de soort foerageert (Zoogdiervereniging, z.d.).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er mogelijk verblijfplaatsen of foerageergebied aanwezig is in het projectgebied.

Onderzoek naar marterachtigen is maatwerk en wordt doorgaans gedaan om de soort (steenmarter of boom-marter) te bepalen, de aanwezigheid van vaste en essentiële rust- of voortplantingsplaatsen, migratieroutes en foerageergebied vast te stellen of bestaat uit een habitatsgeschiktheidsbeoordeling. Voor deze soorten bestaan geen landelijk gestandaardiseerde onderzoeksprotocollen. GRAS Advies hanteert binnen dit onderzoek voornamelijk de onderzoeksmethoden beschreven in *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming* (Bouwens, 2017) en *Brochure Soortenbescherming in Overijssel* (Veldman & Troost, 2019). Dit houdt globaal het volgende in:

- Er zijn verschillende methoden beschikbaar om de soort en aanwezigheid vast te stellen. GRAS Advies gebruikt wildcamera's met lokstof om beeldmateriaal te vervaardigen van passerende dieren,

inclusief sporenbuizen ofwel een plankje waarop pootafdrukken kunnen worden afgezet, waargenomen en achteraf worden gedetermineerd.

- Als lokstof en tevens afdrukmedium voor sporenbuizen gebruikt GRAS Advies een mengsel van paraffineolie, koolstof en visolie. Lokstof bij wildcamera-gebruik is pindakaas. Hierbij wordt dit voor de camera op/aan een verhoging geplaatst om determinatie van soorten te vergemakkelijken.
- Onderzoek is niet gebonden aan vaste perioden. Desondanks hanteert GRAS Advies de periode van maart tot en met augustus (Bouwens, 2017). In deze periode worden inventarisatiematerialen minimaal 6 weken in het projectgebied geplaatst. Buiten deze periode wordt minimaal 12 weken gehanteerd.
- Inventarisatiematerialen worden geplaatst op plekken waar de trefkans het hoogst is. Dit wordt bepaald aan de hand van eerder uitgevoerd verkennend onderzoek, de huidige ruimtelijke en ecologische situatie en kenmerken van de beoogde ontwikkeling.
- Het aantal in te zetten inventarisatiematerialen wordt bepaald door de deskundige ecoloog. Dit is afhankelijk van de grootte en toegankelijkheid van het projectgebied en de geschiktheid van het gebied voor de desbetreffende soort.
- Om de werking van inventarisatiematerialen te waarborgen kiest GRAS Advies ervoor binnen deze periode minimaal eenmaal batterijen en opslagmiddelen van opname apparatuur te vervangen en sporenplankjes te vernieuwen.
- De effectenbeoordeling houdt naast het projectgebied en de directe omgeving, ook rekening met omliggende functies zoals het netwerk van potentiële leefgebieden, migratieroutes, de bereikbaarheid, kwaliteit en versnippering.

Voor het onderzoek aan de korenweg 33 te Silvolde zijn wildcamera's ingezet. Het projectgebied is in zijn geheel geschikt als leefgebied voor steenmarters. In totaal zijn 2 camera's geplaatst. Eén is er op 18 juli gepositioneerd in de schuur (cameralocatie c) en één tussen de beplanting te noorden van het projectgebied (cameralocatie a), deze laatste is na vier weken verplaatst naar het zuiden van het projectgebied in de tuin naast het huis (cameralocatie b). Afbeelding 4.1 geeft deze locaties weer. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoeksspecificaties.

Inventarisatiemateriaal is 10 weken operationeel geweest. Na het plaatsen van de wild-camera's en sporenbuizen zijn in totaal vijf veldbezoeken geweest om de SD-kaarten en batterijen van de wildcamera's te vervangen en daarbij het sporenplankje te vervangen/verversen. Bij het laatste locatiebezoek zijn alle materialen verwijderd.

14-10-2024

Materiaalallocatie

Wildcamera

Herpetoplaatsje

0 0.01 0.02 0.03 0.04 0.05 0.08
1:1,500
Esri Nederland, beeldmateriaal.nl

Afbeelding 4.1: Materiaalallocaties, camera a heeft twee weken gestaan, waarna deze verplaatst werd naar locatie b.

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn. Verblijfplaatsen zijn doorgaans te vinden in holten, kieren en andere openingen in bomen of gebouwen. Vleermuizen komen bijna overal voor en prefereren gesloten tot halfopen landschap waar ze in de beschutting van opgaande elementen foerageren langs een vast netwerk van lijnvormige structuren zoals kanalen, lanen, tuinen, boomkruinen, bebouwing en waterpartijen.

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er potentieel verblijfplaatsen in de te slopen bebouwing aanwezig kunnen zijn.

Onderzoek wordt uitgevoerd om het aantal en de soort vast te stellen en om gebiedsfuncties (foerageergebied, vliegroute en verblijfplaats) te bepalen. Van een eventuele verblijfplaats kan worden vastgesteld of het een zomer-, kraam-, paar- en/of winterverblijf betreft. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoeksspecificaties. De methodiek gehanteerd door GRAS Advies is conform het protocol voor vleermuisinventarisaties Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging (2021) en de soortspecifieke kennisdocumenten van BIJ12. Het vleermuisprotocol hanteert de volgende richtlijnen:

- Een voorjaarsonderzoek om een mogelijke functie als zomer- en/of kraamverblijf te onderzoeken. Dit onderzoek bestaat uit 3 bezoeken tussen 15 mei en 15 juli, waarvan minimaal één 's ochtends en één in juni. Mogelijke vliegroutes en foerageergebied wordt ook tijdens deze periode vastgesteld.
- Een najaarsonderzoek om een mogelijke functie als paar- en/of winterverblijf te onderzoeken. Dit onderzoek bestaat uit 2 bezoeken tussen 15 augustus en 1 oktober.
- Minimaal een periode van 20 dagen tussen veldonderzoeken in het voor- en najaar m.u.v. (massa)winterverblijfplaatsen. De begin- en eindtijd is in de regel tot 2 uur na zonsondergang en vanaf 2 uur voor zonsopkomst. Bij paarverblijfplaatsen is dit doorgaans vanaf 1 uur na zonsondergang of tot zonsopkomst met minimaal één bezoek rond middernacht.

- Exacte planning omtrent vleermuisonderzoek is soortspecifiek en is afgestemd op de te verwachte soorten. Indien bijzondere soorten aanwezig zijn, kan eerdergenoemde onderzoekstijd worden verlengd door eerder te starten of later te eindigen.
- Tenminste 75% van het te observeren object moet worden overzien tijdens onderzoeken die gericht zijn op habitatfuncties.

Voor het onderzoek naar vleermuizen aan de korenweg 33 zijn vijf veldbezoeken afgelegd. Tijdens veldbezoeken wordt geïnventariseerd op geluid en zichtwaarnemingen en is gebruik gemaakt van Ultrasonie microfoons (Echo Meter Touch 2 Pro). Ultrasonie geluiden zijn hiermee hoorbaar, opneembaar en analyseerbaar. Bij het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een verrekijker en felle zaklamp.

Huismus

De huismus (*Passer domesticus*) wordt beschermd onder de Vogelrichtlijn. Het is een standvogel die vooral nestelt in de buurt van bebouwing. Ze komen vooral voor in steden, dorpen en landelijk gebied en in mindere mate in agrarisch gebied. Huismussen zijn sociale dieren die alles in groepsverband doen en ze blijven het gehele jaar dicht bij de nestplaats. Essentieel is dat alle habitatfuncties rondom de nestplaats aanwezig zijn. Dit omvat nestgelegenheid, voedsel, water, stofbaden en voldoende dekking (BIJ12, 2023^b).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er potentieel nesten onder de dakranden van de te slopen bebouwing aanwezig kan zijn.

Onderzoek wordt uitgevoerd om de aanwezigheid van exemplaren, aantal, nestlocaties, rustplaatsen en locaties van (essentieel) functioneel leefgebied vast te stellen. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoeksspecificaties. De methodiek is conform Het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023^b) uitgevoerd. Dit houdt het volgende in:

- De afwezigheid van nesten wordt aangetoond door minimaal 2 veldbezoeken in de optimale periode van 1 april tot en met 15 mei met een interval van minimaal 10 dagen.
- Inventarisatie vindt bij voorkeur plaats tussen enkele uren na zonsopkomst en enkele uren voor zonsondergang bij gunstige weersomstandigheden (geen regen, kou en harde wind) (BIJ12, 2023^b).
- Het is mogelijk eenmalig pannen te lichten in de periode van 15 september tot 1 maart. Dit kan niet gedurende periodes met vorst (BIJ12, 2023^b). Deze methode wordt door GRAS Advies niet standaard uitgevoerd.
- De aanwezigheid van een nest kan worden aangetoond door zichtwaarnemingen van nesten (inclusief uitstekende takjes en veertjes), nestbouw, bezoek aan een nestplaats, transport van voedsel of ontlastingspakketjes, bedelende jongen, zingende mannetjes in broedbiotoop, paartjes bij een potentiële nestplaats, baltsgedrag, paring e.d. (BIJ12, 2023^b).
- Aan de hand van waarnemingen worden indien relevant en mogelijk, het aantal individuen en nest- en/of verblijfplaatsen geschat.
- De afwezigheid van broedende huismussen is aannemelijk wanneer er minimaal 1 uur geen nest- of rustplaats gerelateerde waarnemingen zijn gedaan, gedurende 2 veldbezoeken in de optimale periode en onder bovengenoemde omstandigheden (BIJ12, 2023^b).

Voor huismussenonderzoek aan de Korenweg 33 zijn twee veldbezoeken afgelegd. Tijdens veldbezoeken zijn mogelijke habitatfuncties in het projectgebied en de omgeving onderzocht en beoordeeld.

Gierzwaluw

De gierzwaluw (*Apus apus*) wordt beschermd onder de Vogelrichtlijn. Het is een trekvogel met zijn winterbiotoop in tropisch Afrika en komt enkel rond de zomermaanden in ons land voor. Gierzwaluwen zijn semi kolonibroeders en gebruiken doorgaand jaarlijks hetzelfde nest. Nestplaatsen zijn gebonden aan bebouwing en ze komen voor in steden en dorpen waar ze nestelen in pleten, kieren en ventilatieschachten van gebouwen of onder dakpannen. Gierzwaluwen kunnen niet opvliegen en om het nest te verlaten, gebruiken ze een vrijeval. Foerageergebieden zijn afhankelijk van het voedselaanbod en kunnen ver van de nestlocatie liggen (BIJ12, 2023^a).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er potentieel nesten onder de dakranden van de te slopen bebouwing aanwezig kan zijn.

Onderzoek wordt gedaan om de aanwezigheid van exemplaren, aantal, nestlocaties en rustplaatsen vast te stellen. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoek specificaties. De methodiek is conform Het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2023^a) uitgevoerd. Dit houdt het volgende in:

- De afwezigheid van een nest of rustplaats wordt aangetoond door minimaal 3 veldbezoeken met een interval van tenminste 10 dagen in de optimale periode van 1 juni tot en met 15 juli (BIJ12, 2023^a). Hierbij wordt minimaal 1 veldbezoek uitgevoerd tussen 20 juni en 7 juli (NGB, 2017; BIJ12, 2023^a).
- De grens van de onderzoeksperiode is 15 mei tot en met half juli (BIJ12, 2023^a).
- De inventarisaties vinden bij voorkeur 's avonds plaats 1,5 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang tijdens goede weersomstandigheden (droog en weinig wind) (BIJ12, 2023^a).
- Voor (broedende soorten) wordt gelet op (gierende) dieren en in- en uitvliegende dieren (BIJ12, 2023^a).
- Aan de hand van typen (zicht)waarnemingen, worden het aantal individuen en/of nest- en/of verblijfplaatsen bepaald waarbij het waargenomen aantal vluchten op dakgoot-, nok- en huishoogte wordt gedeeld door 1.5 (BIJ12, 2023^a).
- De afwezigheid van broedende gierzwaluwen is aannemelijk wanneer er minimaal 3 inventarisatiemomenten hebben plaatsgevonden met een interval van minimaal 10 dagen, waarvan 1 heeft plaatsgevonden vóór 1 juli en 1 ronde na 1 juli en waarbij er tijdens goede weersomstandigheden 1,5 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang is geïnventariseerd (BIJ12, 2023^a).

Voor het onderzoek naar gierzwaluwen aan de Korenweg 33 zijn drie veldbezoeken afgelegd. Deze zijn waar mogelijk gecombineerd met vleermuisonderzoek. Tijdens veldbezoeken zijn mogelijke nestlocaties in het projectgebied en de omgeving onderzocht en beoordeeld.

Hazelworm

De hazelworm (*Angius fragilis*) is een pootloze hagedis en wordt nationaal beschermd. Deze soort komt voor in de bossen en heidegebieden op zandgronden, langs struvelen, bermen, houtwallen, in tuinen, agrarisch gebied en ook in steden en dorpen (Creemers & van Delft, 2009). Licht vochtige gebieden met dichte vegetatie heeft de voorkeur en ze zijn vooral waarneembaar op (on)verharde wegen en zandpaden en in bosrijke gebieden met afwisseling van dichte kruidenlagen, langs overgangsranden en open door de zon beschenen plekken (Creemers & van Delft, 2009).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat hazelwormen het projectgebied zeer moeilijk kunnen bereiken, door de afwezigheid van migratierouten voor deze soort. Op basis hiervan, is de aanwezigheid van de hazelworm in de quickscan redelijkerwijs uitgesloten. Echter is er voor gekozen om als extra inspanning, en onduidelijkheden te voorkomen, een onderzoek uit te voeren.

Onderzoek wordt gedaan om de aanwezigheid van exemplaren in een zomerbiotoop vast te stellen. De methode is conform Netwerk Groene Bureaus (z.d.) uitgevoerd. Dit houdt het volgende in:

- De afwezigheid van exemplaren wordt aangetoond door minimaal 6 veldbezoeken tussen april en september met een interval van ten minste één week tussen de onderzoeksmomenten.
- Onderzoek omvat het plaatsen van reptielenplaten die minimaal 14 dagen voorafgaand aan de start van het onderzoek worden geplaatst op mogelijk geschikte plekken (Netwerk Groene Bureaus, z.d.). Het aantal is afhankelijk van de gebiedsgrootte en lokale ecologische situatie.
- Onderzoek omvat inventarisaties van exemplaren. Indien mogelijk vindt dit plaats op zonnige plaatsen tijdens optimale omstandigheden (niet bij extreem weer, zeer nat of zeer warm) (Netwerk Groene Bureaus, z.d.) en onder boomstammen, houtstapels en andere inventariseerbare en beschutting biedende elementen (Netwerk Groene Bureaus).

Voor het onderzoek naar de hazelworm aan de Korenweg 33 te Silvolde zijn zes veldbezoeken afgelegd. Op 18 juli zijn vijf reptielenplaten geplaatst langs de groenstrook ten noorden van het projectgebied. Afbeelding 4.1 geeft deze locaties weer. Hoofdstuk 4, tabel 4.1 toont de veldbezoeksspecificaties.

5 Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Het leefgebied van kleine marterachtigen bestaat uit de verblijfplaatsen, foerageergebieden en verbindende functies. De territoriumgrootte verschilt per diersoort (Tabel 5.1) (BIJ12, 2024^b; Broekhuizen *et al.* 2016).

Tabel 5.1: Territoriagrootte per soort kleine marter.

Soort	Territoriumgrootte
Bunzing	Varieert sterk van 28 tot wel 830 hectare. Afhankelijk van voedselaanbod.
Hermelijn	Varieert voornamelijk van 2 tot 40 hectare. Afhankelijk van voedselaanbod, geslacht en jaargetijde.
Wezel	Minder dan 1 tot soms zelf 200 hectare. In Nederland bekend tussen de 3,5 tot 8,4 hectare. Grootte is afhankelijk van kwaliteit leefgebied en jaargetijde.

Om de habitatgeschiktheid van het projectgebied te bepalen dient niet alleen het projectgebied zelf maar ook de gehele omgeving onderzocht te worden. Daarom zijn op basis van alle verzamelde gegevens kaarten gemaakt van het terrein zelf en de ligging daarvan in de omgeving (Afbeelding 5.1).

Afbeelding 5.1: Functiekaart projectgebied in relatie met de omgeving.

Niet alle functies zijn jaarrond geschikt. Elementen zoals sommige hagen of hoogstaand gras kunnen in de winter niet voldoende dekking bieden voor marters. Deze verbindingen zijn vaak alleen in de zomerperiode geschikt wanneer de vegetatie nog voldoende dekking biedt. In de functiekaart is daarom onderscheid gemaakt tussen jaarrond geschikt en elementen die alleen in de zomerperiode geschikt zijn.

5.1 Verbinding

Verbindende elementen zoals hagen, bosschage, houtstapels en begroeiing langs hekken en muren worden door kleine marters gebruikt om zich te verplaatsen door het landschap. Looproutes en migratieroutes verbindt functies als verblijfplaats, winterhabitat en foerageergebieden met elkaar.

Binnen het projectgebied is één potentiële verbinding aanwezig. Dit betreft de groenstrook ten noorden van het projectgebied van het projectgebied. Deze strook is dichtbegroeid en biedt voldoende dekking om als migratieroute te dienen.

In de omgeving van het projectgebied liggen veel groenstructuren als heggen en slootkanten. Relatief veel van deze structuren zijn jaarrond aanwezig. Het bosschage ten zuiden van het projectgebied is ook geschikt als migratieroute. Een directe migratieroute naar het projectgebied is echter niet aanwezig, de routes zijn veelal onderbroken door wegen. Echter zijn veel van de routes in de omgeving jaarrond geschikt en is er ook relatief veel jaarrond geschikt habitat aanwezig. Hierdoor is het waarschijnlijk dat kleine marterachtigen relatief makkelijk het [projectgebied kunnen bereiken. Het projectgebied is middels lijnvormige elementen verbonden met de omgeving, deze verbinding loopt het gebied in via de zuidwestelijke zijde (Afbeelding 5.1).

5.2 Winterhabitat

Het gebruik van het landschap correleert met de beschikbaarheid van voedsel en dekking (BIJ12, 2024^b, Westra & Kuiters, 2018; Magrini, *et al.* 2009; Bahgli, *et al.* 2005). Winterhabitat van kleine marterachtigen komt grotendeels overeen. De bunzing trekt in de winter soms ook naar bewoond gebied, voornamelijk schuren waar bruine ratten kunnen zitten.

Voor alle drie de kleine martersoorten is dekking in de winter essentieel. Kleine marterachtigen verplaatsen zich van en naar dit winterhabitat middels migratieroutes. Voor kleine marterachtigen zijn dekkende verbindingen met het winterhabitat onmisbaar.

Het projectgebied bestaat grotendeels uit grazige vegetatie dat onderhouden wordt, in de winter is in dit gedeelte weinig dekking. De groenstrook en het tuingedeelte zijn echter zeer geschikt en blijven in de winter ook geschikt door de aanwezigheid van groenblijvende planten als klimop (*Hedera ssp.*) (Afbeelding 5.2). Daarnaast biedt de bosschage ten zuiden van het projectgebied dekking in de winter. Het projectgebied is dus geschikt winterhabitat en is in de winter meer afgesloten van de omgeving.

5.3 Foerageergebied

De kwaliteit van een foerageergebied is afhankelijk van het voedselaanbod en de bereikbaarheid vanaf de verblijfplaats (BIJ12, 2024^b; Margrini, *et al.* 2009). Kleine marterachtigen gebruiken meerdere jachtgebieden om aan voldoende voedsel te komen (Scholten-Huizendveld & Noltes, 2022). Belangrijk voor kleine marterachtigen is dat de foerageergebieden bereikbaar zijn via verbindingzones vanaf nest- en verblijfplaatsen. Verbindingszones moeten daarom in voldoende mate binnen het territorium aanwezig zijn.

Het projectgebied is mogelijk onderdeel van foerageergebied. De tuin ten zuiden en de groenstrook ten noorden van het projectgebied zijn beide uitermate en ook jaarrond geschikt als foerageergebied. Tijdens veldbezoeken zijn namelijk relatief veel holen van muisachtigen waargenomen in het tuingedeelte van het projectgebied (Afbeelding 5.2). De vegetatie in het weiland kan daarnaast in de zomer ontwikkeling tot middelhoog grasland en ruigtebegroeiing. Als dit niet gemaaid wordt kunnen hier prooidieren als woelmuizen vestigen.

In de omgeving is eveneens geschikt foerageergebied aanwezig. Dit betreft vooral boerenerven en kapbosjes in de omgeving. Daarnaast zijn de jaarrond geschikte migratieroutes ook uitermate geschikt voor prooidieren.

Afbeelding 5.2: Het projectgebied (31 oktober 2023).

5.4 Verblijfplaatsen

Kleine marterachtigen hebben meerdere verblijf- en rustplaatsen binnen het leefgebied en wisselen tussen deze verblijfplaatsen (BIJ12, 2024^b). Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen komen in de vorm van hollen van o.a. ratten, mollen en woelmuizen en in boomholtes, houtstapels, openingen in bebouwing en andere droge, dekkende en geïsoleerde locaties.

Voor de wezel geldt dat een holte vanaf ca. 2,5 cm nodig is om toegankelijk te zijn (Scholten-Huizendveld & Noltjes, 2022). Verblijfplaatsen zijn vaak aanwezig in lijnvormige landschapselementen zoals bosranden, berm, greppel en houtwallen (BIJ12, 2024^b; Lemmers, *et al.* 2022; King & Powell, 2007). Verblijfplaatsen van wezel zitten ook dieper in het bos, in extensief grasland of ruigtes met braam (Lemmers, *et al.* 2022).

Hermelijnen hebben verblijfplaatsen in tunnels onder mossen, houtstapels, boomwortels, boomholtes of bestaande hollen van ratten of woelratten (BIJ12, 2024^b). Ook zijn verblijfplaatsen aangetoond in irrigatiebuizen.

De Bunzing heeft een nest in konijnenburchten waarvan de oorspronkelijke bewoners eerst zijn opgegeten (BIJ12, 2024^b). Ook kunnen nesten voorkomen onder houten terrassen, oude burchten van das of vos en in sommige gevallen ook onder stenen, boomholtes, tussen wortels of takkenhopen.

Binnen het projectgebied zijn veel potentiële verblijfplaats locaties aanwezig (Afbeelding 5.2). Gelet op de hoeveelheid dekking in de directe omgeving is het goed mogelijk dat kleine marterachtigen hier jaarrond een verblijf hebben. De omgeving bied daarnaast voldoende groenstroken, slootkanten, grasvelden waar ook (tijdelijke) verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn.

5.5 Conclusie

Op basis van de omgeving is er voor gekozen om de camera neer te zetten in de groenstrook aan de noordzijde van het projectgebied, in de schuur en in het zuiden van het projectgebied in de tuin (Afbeelding 4.1). Dit omdat de groenstrook ten noorden een geschikte migratieroute is, de tuin zeer geschikt foerageergebied is en de schuur kan dienen als foerageergebied en/of verblijfplaats.

6 Resultaten

Hoofdstuk 5 behandelt welke beschermde soorten mogelijk voorkomen in en rondom het projectgebied, welke habitatfuncties aanwezig en essentieel zijn, en wat de verwachte negatieve effecten op deze functies zijn als gevolg van de beoogde ontwikkeling. Soorten en functies zijn opgenomen op basis van het eerder uitgevoerd verkennend onderzoek (GRAS Advies, 2024). De aanwezigheid van habitatfuncties; in hoeverre deze essentieel zijn voor de aanwezige soort en het negatief effect op deze functie als gevolg van de beoogde ontwikkeling, is gebaseerd op resultaten verkregen tijdens dit onderzoek. Onderstaande paragrafen geven per soort(groep) de resultaten weer.

6.1 Kleine marterachtigen

Verblijfplaatsen

Tijdens veldbezoeken zijn kleine marterachtigen waargenomen, dit betreft een overleden wezel in de stal tijdens het veldbezoek op 15 april. Tijdens het cameraonderzoek zijn verder geen waarnemingen gedaan van kleine marterachtigen. Het is aannemelijk dat het projectgebied geschikt is voor kleine marterachtigen, en dat hier verblijfplaatsen en/of rustplaatsen aanwezig zijn.

Functioneel leefgebied

Er zijn geen beelden van de kleine marterachtigen in het projectgebied opgenomen. Wel zijn er veel beelden opgenomen van muisachtigen tijdens het cameraonderzoek (Afbeelding 6.1). Op de beelden zijn onder andere ware muizen (*Muridae ssp.*) en spitsmuizen (*Soricidae ssp.*), deze soorten kunnen allemaal als prooidieren dienen voor kleine marterachtigen.

Afbeelding 6.1: Waarnemingen van prooidieren.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied is onderdeel van het leefgebied van de wezel. Potentieel kunnen nestplaatsen, rustplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes aanwezig zijn binnen het gebied. Gezien de aanwezigheid van hoogwaardig leefgebied binnen het projectgebied wordt er voorzien in essentiële habitatfuncties. Het leefgebied van de wezel bevindt zich binnen de invloedsfeer van de beoogde ontwikkeling. De beoogde ontwikkeling heeft hierdoor een negatief effect op essentiële habitatfuncties van kleine marterachtigen. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit voor de wezel is voor de uitvoering van de werkzaamheden nodig.

6.2 Steenmarter

Verblijfplaatsen

Tijdens veldbezoeken is twee keer een steenmarter waargenomen. Dit betreft een waarneming op 20 augustus en 19 september, in beide gevallen ging dit om een langslappend exemplaar. Op basis van de lange periode tussen waarnemingen en de afwezigheid van sporen, als ontlasting, is het niet aannemelijk dat er een vaste verblijfplaats van de steenmarter in het projectgebied is.

Functioneel leefgebied

Er zijn twee beelden (foto) van de steenmarter in het projectgebied opgenomen waarbij het dier verschillende wildcamera's passeert (Afbeelding 6.2). Hiermee is het waarschijnlijk dat de steenmarter een vaste migratieroute heeft in het projectgebied. Gelet op het feit dat in het projectgebied veelvuldig prooidieren aanwezig zijn, is het aan te nemen dat de steenmarter hier ook foerageert (Afbeelding 6.1). Hiermee is aangetoond dat het projectgebied voorziet in essentiële habitatfuncties, namelijk als foerageergebied en als verbindingroute.

Afbeelding 6.2: Waarnemingen van steenmarters op 20 augustus en 19 september.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied is onderdeel van het leefgebied van de steenmarter. Zowel foerageergebied als verbindingroutes zijn als habitatfunctie binnen het gebied aanwezig. Gezien de grootte en hoeveelheid prooidieren die zijn waargenomen tijdens het cameraonderzoek voorziet het projectgebied essentiële habitatfuncties. Het leefgebied van de steenmarter bevinden zich binnen de invloedsfeer van de beoogde ontwikkeling. De bebouwing en weiland wordt gedurende de ruimtelijke ontwikkelingen gesloopt en verwijderd.

De beoogde ontwikkeling heeft hierdoor mogelijk een negatief effect op essentiële habitatfuncties van de steenmarter. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit voor de steenmarter is voor de uitvoering van de werkzaamheden nodig.

6.3 Vleermuizen

Waargenomen soorten

Tijdens de onderzoeken in het voorjaar zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen in het projectgebied. Het ging hierbij om foeragerende en voorbijvliegende exemplaren. Andere vleermuissoorten zijn niet waargenomen.

In het najaar zijn baltende gewone dwergvleermuizen waargenomen binnen het projectgebied.

Verblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar en de zomer zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld. In het najaar zijn paarverblijven vastgesteld van de gewone dwergvleermuis. Afbeelding 6.3 toont de locaties van de verblijfplaatsen binnen en rondom het projectgebied.

Kraamverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar en zomer zijn geen vleermuizen waargenomen die in- of uitgevlogen zijn. De aanwezigheid van een kraamverblijfplaats in het projectgebied is hiermee uitgesloten.

Zomerverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar en zomer zijn geen vleermuizen waargenomen die in- of uitgevlogen zijn. De aanwezigheid van een zomerverblijfplaats in het projectgebied is hiermee uitgesloten.

Paarverblijfplaatsen

In het najaar is één waarneming gedaan van een baltsende gewone dwergvleermuis. Dit betrof een baltsende gewone dwergvleermuis die zowel aantikkend als invliegend is waargenomen. De vleermuis vloog in onder één van de dakpannen (Afbeelding 6.4). De aanwezigheid van een paarverblijfplaats is daarmee aangetoond.

Verblijfplaatsen met een milde winterfunctie

Het is aannemelijk dat de aangetroffen paarverblijfplaats, ook in de winterperiode, bij milde temperaturen, geschikt is als verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Afbeelding 6.3: Locatie van essentiële habitatsfuncties van de gewone dwergvleermuis (paarverblijfplaats).

Afbeelding 6.4: Locatie paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis (rood kader).

Vliegroute

Tijdens veldbezoeken in het voorjaar, zomer en najaar zijn enkele overvliegende vleermuizen waargenomen. Gelet op de lage aantallen en het ontbreken van een duidelijke richting, is de aanwezigheid van een vliegroute voor vleermuizen uitgesloten.

Foerageergebied

Tijdens veldbezoeken in zowel het voor-, - als najaar, zijn in het projectgebied en de directe omgeving zeer weinig foeragerende vleermuizen waargenomen. Van een essentieel foerageergebied voor vleermuizen binnen het projectgebied is zodoende geen sprake.

Effectenbeoordeling

Er is één verblijfplaats van vleermuizen aangetroffen binnen het projectgebied. Deze is aangetroffen onder een dakpan aan de zuidkant van het huis en betreft een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. De verblijfplaats voorziet in een essentiële habitatfunctie en bevindt zich binnen de invloedssfeer van beoogde ontwikkeling. Doordat het gehele pand wordt gesloopt zal deze verblijfplaats verdwijnen. De beoogde ontwikkeling heeft hierdoor een negatief effect op deze essentiële habitatfunctie van de gewone dwergvleermuis in het projectgebied.

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van een aaneengesloten essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Het weiland met daar aangelegde bosschage in het noordelijk deel van het projectgebied maken mogelijk onderdeel uit van het foerageergebied van gewone dwergvleermuizen, rosse vleermuizen en laatvliegers. Tijdens de veldbezoeken zijn alleen lage aantallen foeragerende vleermuizen waargenomen. Daarnaast is er relatief veel alternatief hoofwaardige foerageergebied in de vorm van andere open velden, bosschages en tuinen in de directe omgeving van het projectgebied aanwezig. Hierom is van een functie als essentieel foerageergebied voor vleermuizen geen sprake.

Het verdwijnen van het weiland binnen het projectgebied heeft daarnaast weinig negatieve effecten op de functie van de omgeving als foerageergebied. Dit omdat het bosschage ten zuiden van het projectgebied blijft bestaan. Ten zuiden van het bosschage is een soortgelijk weiland aanwezig, als binnen het projectgebied ligt. Hierdoor blijft het foerageergebied geschikt voor vleermuizen.

Binnen het projectgebied is een paarverblijfplaats aanwezig, de beoogde ontwikkeling heeft een negatief effect op deze essentiële habitatfunctie. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit is voor de uitvoering van de werkzaamheden vereist.

6.4 Huismus

Nest- en rustplaatsen

Tijdens veldbezoeken zijn geen nest indicerende waarnemingen gedaan van huismussen in het projectgebied. De aanwezigheid van nestplaatsen in het projectgebied zijn uitgesloten.

Functioneel leefgebied

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van de aanwezige huismussen. Alle waarnemingen van huismussen zijn gedaan buiten het projectgebied of als overvliegende exemplaren.

Effectenbeoordeling

Er zijn geen nestlocaties of andere essentiële habitatsfuncties aangetroffen in het projectgebied, de beoogde werkzaamheden hebben geen negatief effect op de huismussen. De beoogde ontwikkelingen leiden niet tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna- activiteit is daarom niet nodig.

6.5 Gierzwaluw

Nest- en rustplaatsen

Tijdens veldbezoeken zijn geen invliegende of gierende gierzwaluwen waargenomen. Hiermee kunnen nesten van gierzwaluwen in het projectgebied worden uitgesloten.

Functioneel leefgebied

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van de gierzwaluw. Gierzwaluwen maken geen gebruik van vaste foerageergebieden en daarom heeft het projectgebied geen andere functies voor de gierzwaluw.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied voorziet niet in essentiële habitatfuncties van de gierzwaluw. De beoogde ontwikkelingen leiden niet tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna- activiteit is daarom niet nodig.

6.6 Hazelworm

Nest- en rustplaatsen

Tijdens veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van de hazelworm. Hiermee kunnen nest- of rustplaatsen in het projectgebied worden uitgesloten.

Functioneel leefgebied

Er zijn geen waarnemingen gedaan van hazelwormen binnen het projectgebied of in de directe omgeving tijdens de veldbezoeken. Hierom is het uit te sluiten dat de hazelworm gebruik maakt van het projectgebied als leefgebied.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied voorziet niet in essentiële habitatfuncties van de hazelworm. De beoogde ontwikkelingen leiden niet tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna- activiteit is daarom niet nodig.

6.7 Overige waarnemingen

Tijdens de veldbezoeken zijn ook broedende kauwtjes (*Corvus monedula*) waargenomen rond de schoorsteen. Nesten van broedende vogels en hun omgeving zijn wettelijk beschermd en mogen niet worden verstoord. Als er buiten de broedperiode wordt gewerkt, vindt er geen verstoring plaats en is een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit niet nodig.

De haas (*Lepus europaeus*) en meerdere muissoorten waaronder de bosmuis (*Apodemus sylvaticus*) en dwergspitsmuis (*Sorex minutus*) zijn tijdens de onderzoeken eveneens aangetoond. Deze soorten zijn echter vrijgesteld in de provincie Gelderland, een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit niet nodig. Wel geldt ten alle tijden de zorgplicht.

7 Conclusies

Op basis van de resultaten van dit aanvullend soortenonderzoek kan worden geconcludeerd dat essentiële habitatfuncties van onderstaande door de Omgevingswet beschermde soorten aanwezig zijn. Deze soorten zijn nationaal beschermd en/of vallen onder de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn. Negatieve effecten op essentiële habitatfuncties van deze soorten als gevolg van de beoogde ontwikkeling, zijn niet uit te sluiten. Met betrekking tot de beoogde ontwikkeling geldt voor deze soorten daarom een **vergunningsplicht**.

- Wezel
- Steenmarter
- Vleermuizen (gewone dwergvleermuis)

Tabel 6.1 geeft per soort aan welke essentiële habitatfuncties worden aangetast, het aantal, areaal en/of lengte dat het betreft en wat het gevolg van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling op de desbetreffende habitatfunctie is op basis van verbodsbepalingen van de Omgevingswet.

Tabel 6.1: Negatieve effecten op aanwezige essentiële habitatfuncties per soort.

Soort	Essentiële habitatfunctie	Aantal/areaal/lengte	Negatief effect
Wezel	Verblijfplaatsen, migratieroute & foerageergebied	Ca. 7500m ²	Verstoring, beschadiging en vernieling
Steenmarter	Migratieroute & foerageergebied	Ca. 7500m ²	Verstoring, beschadiging en vernieling
Gewone dwergvleermuis	Verblijfplaats (paarverblijfplaats)	1	Verstoring, beschadiging en vernieling

De aanwezigheid van essentiële habitatfuncties van huismussen, gierzwaluwen en hazelwormen kunnen redelijkerwijs worden **uitgesloten**. Op sporadisch passerende exemplaren na, zijn er geen exemplaren of habitatfuncties van desbetreffende soorten binnen het projectgebied aangetroffen.

De aanwezigheid van de volgende soorten zijn eveneens aangetoond. Echter geldt voor deze soorten door een vrijstelling op de vergunningsplicht voor de soort of door het ontbreken van negatieve effecten op essentiële habitatfuncties, **geen vergunningsplicht**.

- Haas
- Dwergspitsmuis
- Bosmuis

Het projectgebied maakt deel uit van het leefgebied voor diverse (zang)vogels (GRAS Advies, 2024). Nesten van broedende vogels en hun omgeving zijn wettelijk beschermd en mogen niet worden verstoord. Verstoring wordt voorkomen door:

- versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, of;
- maatregelen te nemen zodat nesten geen hinder ondervinden, of
- een broedvogelinspectie en vrijgave te laten plaatsvinden vóór aanvang van desbetreffende werkzaamheden.

GRAS Advies adviseert de resultaten en conclusies voor te leggen aan het bevoegd gezag, de provincie Gelderland.

Zorgplicht

In artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), is de zorgplicht voor alle in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Lid 1 van het artikel luidt als volgt:

1. "Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
 - a. "alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en

c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.”

Deze zorgplicht wordt nader geconcretiseerd omdat initiatiefnemers op grond van lid 2 verplicht zijn zich ervan dienen te vergewissen dat op de locatie van de beoogde ontwikkeling, geen in het wild levende dieren van beschermde soorten of hun belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats aanwezig zijn (Bron: BIJ12, 2024^a).

Bronnen

BIJ12 (2017^a). Kennisdocument Rosse vleermuis, *Nyctalus noctula*, Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017^b). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, *Pipistrellus nathusii*, Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2023^b). Kennisdocument Gierzwaluw, *Apus apus*, Versie 2.0, juli 2023.

BIJ12 (2023^a). Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus*, Versie 2.1, februari 2023.

BIJ12 (2024^a). Jurisch Kader behorende bij de Kennisdocumenten Soortbescherming. Versie 2.0, januari 2024.

BIJ12 (2024^b). Kennisdocument kleine marterachtigen, Versie 1.0, juli 2024.

BIJ12 (2024^c). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2.0, april 2024.

Bouwens, S. (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant. Zoogdiervereniging, 13 oktober 2017.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden

GRAS Advies (2024). Rapportage Quicksan flora en fauna Korenweg 33 te Silvolde. Versie 1.0. Huissen.

Hunink, S. (2024). Lijst beschermde soorten Omgevingswet. Natuurinclusief, Borculo. 13 p. Datum geraadpleegd: 17-10-2024.

Interprovinciaal overleg (IPO). (2022). Natuurnetwerk Nederland (ehs). Atlas Leefomgeving.

Ministerie van Economische Zaken. (2018). Natura 2000-gebieden. Atlas Leefomgeving.

Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. December 2016. Versie 1.3, 5p.

Nationale Databank Flora en Fauna (z.d.). <https://ndff-ecogrid.nl/>. Datum geraadpleegd: 17-10-2024.

Netwerk Groene Bureaus (2017). Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming. Versie november 2023.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021). Vleermuisprotocol 2021, januari. Zoogdiervereniging (2024). Wet natuurbescherming/Omgevingswet. <https://www.zoogdiervereniging.nl/Wet-Natuurbescherming/Omgevingswet>. Datum geraadpleegd: 17-10-2024.

Wetten.overheid.nl (2024). Omgevingswet. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037885/2024-01-01>. Datum geraadpleegd: 17-10-2024.

Zoogdiervereniging (z.d.). Steenmarter. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>. Datum geraadpleegd: 17-10-2024.